

A TARTALOMBÓL

- **Nagycsalád - kis lábnym program hírei**
  - *Már tölthető a 4. feladat*
  - *Gyűlnek az extra nyeremények*
- **Klímabarát tippek**
  - *Mosogatógép életciklus*
- **Klímahírek itthon**
  - *Széchenyi-terv: 140 milliárd zöldpályázatra*
- **Kapcsolódó rendezvények itthon**
  - *Energia Helyszínélők*
  - *Föld Órája akció*
- **Klímahírek külföldről**
  - *Vészes rekordon a kőolaj iránti vágy*
  - *Kert a szupermarket tetején*
- **Olvasnivaló**
  - *Gaia halványuló arca*
- **Néznivaló**
  - *Kisfilmek a Fownhope-i klíma-klubról*
- **Érdekes honlapok**
  - *Lakcímke-kalkulátor*
- **Klímabarát termékek, szolgáltatások**
  - *Komposztálható cipő*
  - *Lebomló törülőruha*

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Kedves Olvasóink!

A GreenDependent Kislábnym csapata már nagyon várja a tavaszt... hogy többet lehessünk a kertben... hogy elkezdhessünk ültetni... Ezért úgy döntöttünk, hogy legfrissebb hírlevelünkben kicsit többet foglalkozunk a kertészkedéssel: bemutatjuk az angliai River Cottage kertész- és szakácskönyvet és felhívjuk a figyelmet a róla készült filmre is.

Kertészkedni, magunknak, családjunknak és a közösségnek zöltséget, gyümölcsöt, virágot termelni azonban nem feltétlenül csak a saját területünkön tudunk, és nem csak az tud, akinek saját kertje, földje van!

A kreatív kertészkedésnek számos egyéb formája létezik:

- ☞ **A Kislábnym hírlevél 1. számában** ötleteket adtunk arra, hol tud még az is kertészkedni, akinek egyáltalán nincs, vagy nagyon kicsi kertje van: például ablak-farmerkodhat;
- ☞ **a 4. számban** bemutattuk, egy budapesti bérház udvarán hogyan komposztálnak és kertészkednek a lakók közösen;
- ☞ **a kiadványok közt most ismertett Közösségi Önszolgáltató Rendszerek bemutatja, hogyan varázsol kerteket Budapest udvaraira a Gang-csapat és megtudhatjuk azt is, mi is az a gerillakertészkedés;**
- ☞ **a külföldi hírek rovatban pedig kiderül, lehet-e még egy szupermarket tetejére is kertet varázsolni...**

Nomad Kert Párizsban egy korábban elhagyatott és elhanyagolt telken
(Forrás: Creative Communities http://www.sustainable-everyday.net/main/?page_id=19)

Az Egyesült Királyságban és az Egyesült Államokban egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek az ún. kert- vagy föld-csere programok is. Ezek keretében azok, akiknek van kertje ill. földje, de valamilyen okból nem használják, megengedik másoknak, akiknek nincs, de szívesen kertészkednének, hogy megműveljék a területet, ott zöltséget, gyümölcsöt termesszenek. A termények elosztásáról, hasznosításáról pedig közösen megegyeznek.

Érdekes formája a közös kertészkedésnek, termény-begyűjtésnek az is, ha egy lelkes csapat segítségével feltérképezzük, hol vannak településünkön és környékünkön olyan gyümölcsfák, amelyek terményét senki nem gyűjti be. Miért ne gyűjthetnénk be ezeket közösen, a terményt közösen hasznosítva, és közben „örökbe is fogadva” a fákat, amelyeket ezután ápolunk, metszünk is? Ehhez készített nagyon kreatív gyakorlati útmutatót egy lelkes sheffildi csapat. Ők a közösen begyűjtött terményekből felajánlanak egy részt a tulajdonosnak (gyakran az önkormányzat vagy egy cég), a többit pedig nagyrészt közösségi célokra, közösségi rendezvényeken hasznosítják.

Reméljük, mindezzel kedvet csináltunk olvasóinknak és már tervezik is ablak-farmjukat, figyelik, hogy a környéken kivel lehetne kertet cserélni, és hogy hol vannak elhagyott városi területek, amelyeket néhány növényvel, kis kerttel meg lehetne szépíteni!

A Szerkesztők, Antal Orsolya és Vadovics Edina

Már kitölthető a Kislányom Energiatakarékossági Verseny 4. feladata!

Végre megérkezett a családi energiatakarékossági verseny negyedik, és egyben utolsó feladata, amely egy 13 feleletválasztós és 1 kifejtős kérdésből álló online kérdőív, a Kislányom Tudáspróba második fordulója. A kérdőív a [Karbon-kalkulátor honlap](#) Versenyfeladatok (3. és 4.) menüpontja alatt érhető el.

A feladat megoldásának határideje: **2011. március 20.**

Az első és a harmadik versenyfeladat beküldésére március 20-ig még szintén van lehetőség!

Szeretnénk mindenkit biztatni – akkor is, ha eddig nem ő kapta a legmagasabb pontszámot, vagy talán még nem is kezdte el a feladatok megoldását a Kislányom Energiatakarékossági Versenyben -, hogy versenyezzen, mert **még mindenkinek van esélye nyerni!**

Gyűlnek az extra nyeremények a családoknak

Legutóbbi számunkban már bemutattuk a Családi Energiatakarékossági Versenyben legjobban szereplő családok nyereményeit: **laptop, kerékpár**, illetve **nyaralás öko-panzióban**.

Köszönjük a [Biketime](#) extra kerékpár felajánlását!

Ezekon kívül azonban gyűlnek az egyéb nyeremények is, amelyeket az előzőeken felül fogunk kiosztani.

Ilyenek például ezek a vízhatlan anyagból készült, praktikus és vidám színű **biciklistáskák**, amelyek a kerékpárról levéve válltáskaként is használhatóak. Köszönjük a felajánlást a [Cangira Bt.](#)-nek, a Cangira biciklistáskák gyártójának és forgalmazójának!

A környezetbarát termékek árusításával foglalkozó [ZöldBolt](#) jóvoltából kiosztásra kerül egy ötvenezer forint értékű **ajándékutalvány** is, amelyet a ZöldBolt veszprémi vagy budapesti üzletében lehet levásárolni.

Gazdára találnak majd azok a családi, étel- és italfogyasztást is biztosító **belépők**, amelyeket a [Kobuci Kert](#) ajánlott fel. A Kobuci kert 2009. nyara óta Óbudán, a Fő tér 1. szám alatt található Zichy kastély belső udvarán működik. Nyáron rendszeres népzenei és egyéb igényes koncertekkel várják a látogatókat.

Aki szeretné megnyerni a fent felsorolt ajándékokat, annak nem kell mást tennie, mint a versenyben részt venni, és teljesíteni a feladatokat. Érdemes sietni és minél előbb pótolni az elmaradásokat, mert a verseny nemsokára lezárul!

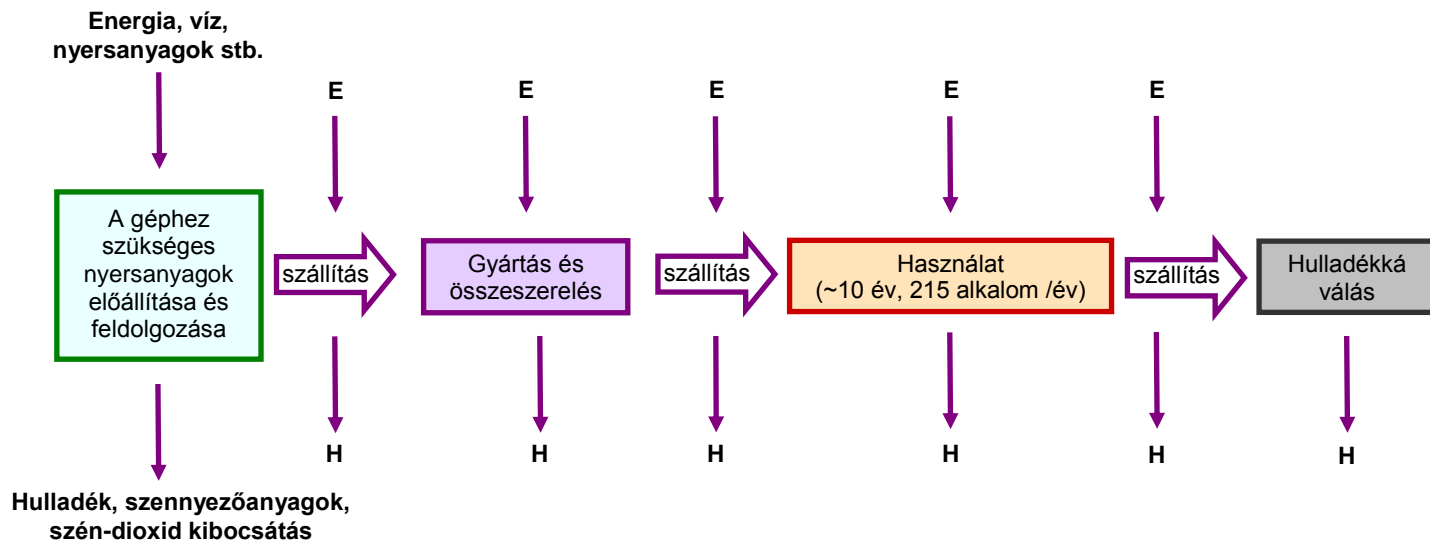
További információ: <http://kislabnyom.hu>

Kitartást kívánunk az utolsó feladatok megoldásához!

Mosogatógép életciklus

Legutóbbi hírlevelünkben összehasonlítottuk a mosogatógép és a kézi mosogatás előnyeit és hátrányait. A cikk végén hangsúlyoztuk, hogy bár a mosogatógép használatával ma már több energiát és vizet spórolhatunk, a „bölcstől a sírig” megközelítést alkalmazva a gépek gyártásához és hulladékká válásához kapcsolódó környezetterhelést, vagyis a teljes életciklust szintén érdemes figyelembe venni. Mi is az az életciklus? Egy átlagos mosogatógép „élete” az alábbi részekből tevődik össze:

Látható tehát, hogy egy eszköz környezetterhelése sokkal több tényezőtől tevődik össze, mint a használat során elfogyasztott víz és a felhasznált energia. A kérdés az, hogy mekkora mértékű ez az extra környezetterhelés? Erről sajnos nem sok tanulmány készült, de a fellelhetőek szerint az egész életciklus során befektetett energia 85-95%-a a használati fázishoz kapcsolódik, ami azt jelenti, hogy a gépek gyártásának, a nyersanyagok előállításának energiaigénye is csak töredéke a gépek használata közben felhasznált energiának. A tanulmány ugyanakkor azt is kiemeli, hogy a nyersanyagok (fém és műanyagok) előállításának energiaigénye alternatív anyagok alkalmazásával még tovább csökkenthető lenne, az egyéb környezeti kérdésekről (nem megújuló energiaforrások, nyersanyagok alkalmazása, illetve a keletkező szennyezések és hulladékok) nem is beszélve.

Ez a kép természetesen nagymértékben függ attól is, hogy a gyártó a gyártás és szállítás során mennyire veszi figyelembe a környezeti szempontokat. Sajnos sem az Európai Unió ökocímkéket tartalmazó termék adatbázisában, sem pedig a kék angyal termékek között nem találtunk mosogatógépet, habár mindkét termékjel esetében meg van határozva, hogy milyen követelményeknek kell megfelelnie az eszköznek, hogy megkapja a jelölést. Úgy tűnik tehát, hogy a jelenleg forgalomban lévő gépek közül egy sem felel meg maradéktalanul ezeknek a kritériumoknak, amin bizony érdemes elgondolkozni. Összefoglalva: ha már van mosogatógépünk, akkor használjuk az előző Kislátnyom hírlevélben bemutatottak szerint, ha elromlik, ne dobjuk ki és vegyünk újat, hanem próbáljuk meg megjavíttatni. Ha új mosogatógépet vásárolunk, válasszunk nagy energiahatékonyságú (A++) kategóriájút.

Források: <http://www.appliancemagazine.com/ae/editorial.php?article=1393&zone=215&first=1>
http://www.reman.org/Articles/Appliance_Reman.pdf

Utólagos ajtó-és ablakszigetelés

Mivel a háztartások energiafogyasztásának nagy része (60-70%) fűtésre megy el, így a korszerű szigeteléssel nem csak a pénztárcánkat, hanem környezetünket is kíméljük. Az utólagos ajtó- és ablakszigeteléssel akár 15-20%-ot is megtakaríthatunk, ami tekintve a mai borsos gázárakat, igencsak figyelemreméltó.

Az Ökoszolgálat honlapján található módszer segítségével, minden előképzettség nélkül egy nap alatt szigetelhetjük nyílászáróinkat saját magunk is. A módszer lényege, hogy a fa nyílászárónk tokjába vagy a szárny részébe egy marógéppel nuto/hornyot készítünk, és az előre lemért hézagtavolságnak megfelelő, szilikon alapú szigetelőanyagot a nútba illesztjük. Megtérülési ideje 1,5-2 év, és élettartama sokkal hosszabb, mint a ragasztós szigetelőcsíkoké, akár 15 év is lehet.

A szigeteléshez szükséges marógépet bérelni lehet az Ökoszolgálattól, a bérleti díj 3,5 napra 7000 forint, a szilikon szigetelő csík pedig megvásárolható 180 Ft/m áron. A szigetelő gép online előjegyezhető az Ökoszolgálat honlapján.

A honlapon található egy ingyenes oktatófilm is a gép használatáról, illetve a szigetelésről, valamint ha valaki nem boldogul, az Ökoszolgálat munkatársai is segítséget tudnak nyújtani.

Forrás és további információ: <http://okoszolgalat.hu/szigeteles-fillerekbol-ablakszigetelo-gep-kolcsonzes/>

Katasztrófától igen, vízhiánytól nem tartunk

Természeti veszélynek, többek között a jégtakarók olvadásának, környezeti katasztrófáknak és szélsőséges időjárási viszonyoknak tudja be a klímaváltozást a lakosság többsége. Az éghajlatváltozás hatásainak ismertségét kutatta az MTVSZ.

Az éghajlatváltozás közvetett, ám mindennapi életünket meghatározó társadalmi és gazdasági hatásaival szinte nem is számolnak az emberek. A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) és a Cognitive Piac- és Közvéleménykutató Kft. új kutatásából az is kiderül, hogy a lakosság hajlandó áldozni energiatakarékosági beruházásokra, ha a megfelelő kereteket a döntéshozók biztosítják.

Az MTVSZ által kidolgozott „Klímatörvény a fenntartható társadalomért” javaslat, valamint az éghajlatváltozás hatásainak ismertségét is vizsgáló reprezentatív kutatást a felnőtt, többségében középkorú budapesti és Pest megyei lakosság körében végezték. A felmérés világosan rámutat arra, hogy a polgárok nagy része tart attól (42% nagyon tart, további 40% eléggé tart tőle), hogy a klímaváltozásnak már a közeljövőben lesz valamilyen negatív hatása. A megkérdezettek 47%-a gondolja úgy, hogy ezzel összefüggésben az energiahordozók ára jelentősen növekedni fog.

Forrás és további információ, illetve a kutatás rövidített változata:

http://www.greenfo.hu/hirek/hirek_item.php?hir=26736&PHPSESSID=cb51c602ce1ea8e13076d196f669d92d

Lehet, hogy tartunk a katasztrófától és áremelkedésektől, de a következő cikkből az derül ki, hogy saját házunk táján nem teszünk túl sokat a megelőzésért...

Már csak a lámpát kapcsoljuk le a Föld érdekében

Ha kérdeznék, lelkesen támogatjuk a környezetvédelmet, amint azonban konkrétumokra kerül sor, a lámpa lekapcsolásánál nemigen teszünk többet – derül ki egy friss magyarországi kutatásból.

Egy 2010. május 15. és 30. között 803 személy részvételével elvégzett reprezentatív felmérés alapján a kutatók a magyar társadalmat a fogyasztói tudatosság szempontjából vizsgálták.

Céljuk az volt, hogy meghatározzák, melyek a legnépszerűbb környezettudatos fogyasztási minták a magyar társadalomban, mi befolyásolja ezeket, és a megkérdezettek mennyire rendelkeznek pontos információval környezetükről. Az eredményekről Hofmeister-Tóth Ágnes, a Corvinus Egyetem tanára számolt be 2011. januárjában a Fenntartható Fogyasztásról rendezett konferencián.

(...) A felmérés során kisebbfajta ellentmondásra derült fény, amikor kiderült, hogy bár a megkérdezettek a gyakorlatban többnyire csak a háztartásukhoz kötődő, és főleg költségcsökkentő tevékenységekre hajlandóak a környezetvédelem érdekében, elméleti szinten ennél jóval komplexebb összefüggésre szólnának fel.

Jó példa erre, hogy amikor az általuk legfontosabbnak tartott környezettudatos viselkedési formákról kérdezték őket, több mint 91%-uk az energiafogyasztás visszafogását említette első helyen. Ezt követte a szelektív hulladékgyűjtés, a helyi termékek vásárlása, a tömegközlekedés használata a gépkocsi helyett, végül pedig, hogy a nyaralás helyszíne környezetbarát legyen.

Másrészt, amikor arra kérdezték rá, hogy a hétköznapi életben a környezettudatosság jegyében mit szoktak tenni, kiderült, hogy szinte kizárólag otthoni, pénztárcakímélő erőfeszítésekre hajlandóak. Ezek közül is első helyen áll a lámpa lekapcsolása, ezt követi a saját bevásárlószatyor használata, a vízcsap elzárása, a szelektív hulladékgyűjtés és végül a környezetbarát égők használata.

Kép: <http://environment.about.com>

Forrás és további információ: <http://tudatosvasarlo.hu/cikk/mar-csak-lampat-kapcsoljuk-le-fold-erdekeben>

Széchenyi-terv: 140 milliárd zöldpályázatra

2011. március 1-től majdnem száznegyven milliárd forintba pályázhatnak azok az önkormányzatok, vállalkozások, civil szervezetek, amelyek zöldítenék működésüket: vagyis szigetelnének, fűtést, hűtést korszerűsíténeket, megújuló energiára váltanának vagy átalakítanák a hulladékkezelésüket. Az új Széchenyi-terv uniós forrásból megvalósuló kerete a zöld gazdaság fejlődését alapozhatja meg a kormány várakozásai szerint.

Bencsik János, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium klíma- és energiaügyekért felelős államtitkára a 180 percben nyilatkozott: „Elsősorban azokat a lehetőségeket szeretnénk kiaknázni, amelyre Magyarországnak természeti okoknál fogva adottságai vannak. Ilyen a termálenergia, a biomassza, a biomasszán belül elsősorban a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási melléktermék hulladék. Tehát nagyon fontos, hogy sem az élelmiszerfeldolgozás, élelmiszertermelés rovására, sem pedig a magasabb értéket képviselő faipari, bútorigipari igények rovására nem szeretnénk a biomassza használatot elterjeszteni. De azt szeretnénk, hogy ami hulladékként, melléktermékként rendelkezésre áll az agráriumban, az ésszerű, jó, hatékony körülmények között közösségi célokat szolgáljon.”

Forrás és további információ: <http://www.mr1-kossuth.hu/hirek/gazdasag/szechenyi-terv-szaznegyvenmilliard-forint-zoldpalyazatra-.html>
Zöldgazdaság-fejlesztési Program: <http://ujszechenyiterv.gov.hu/doc/2637>

Energia Helyszínelők

Időpont: 2011. febr. 1. - 2011. jún. 30.

Helyszín: Faluház Bp. III. kerület, Szőlő utca 78.

Ingyenes környezeti nevelési program indult a Faluház Energia Tanácsadó Irodában.

A 60 perces foglalkozások célja, hogy az általános iskolákban tanuló 12 év feletti gyerekek érthető és élvezhető módon tájékozódhassanak az otthoni energiahatékonyságról.

Az "Energia Helyszínelők" címet viselő foglalkozások kiscsoportos aktív munkára épülnek, mely során a tanulók játszva tanulnak a következő témákról:

- energiatakarékosság és környezetvédelem,
- otthoni energiahatékonyság,
- városi lakóházak környezetvédelmi és energiahatékonysági vonatkozásai,
- megújuló energiák (napenergia)

A csoportoknak alkalmuk lesz működő napkollektort, napelemet megnézni, illetve megismerni a Faluház felújításában használt anyagokat.

Maximális létszám: 25 fő. Az előadásokat környezeti nevelők tartják.

A foglalkozásra bejelentkezés, előzetes egyeztetés szükséges: Tel: 06/1 244 8248, email: info@faluhaz.eu

Forrás: http://www.greenfo.hu/programajanlo/programok_item.php?id=5425

A fenntartható települési energiagazdálkodás és a Polgármesterek Szövetsége Magyarországon - képzés és konferencia

Időpont: 2011. március 22. 10:00

Helyszín: Budapest, V. kerület, Váci utca 62-64, II. em Díszterem

Az ENERGIACLUB és az Energy Cities európai városszövetség polgármesterek és szakemberek számára rendez képzést a települési energiagazdálkodásról és a Covenant of Mayors programról 2011. március 22-én, Budapesten.

Egyre több önkormányzat ismeri fel a hatékony energiagazdálkodás jelentőségét, melynek segítségével nem csupán pénzt takaríthat meg, de függetlenebbé válhat, tisztább és élhetőbb környezetet biztosíthat a lakóinak, és hozzájárulhat a klímaváltozás mérsékléséhez is. A rendezvény ahhoz nyújt segítséget, hogy a résztvevők is megvalósíthassák a fenti célokat, és - a megfelelő tudás és eszközök birtokában - csatlakozzanak a fenntartható energiagazdálkodást folytató települések csoportjához.

Forrás: <http://energiaklub.hu/rendezveny/a-fenntarthato-telepulesi-energiagazdalkodas-es-a-polgarmesterek-szovetsege-magyarorszag>

Idén ismét lesz Föld órája akció!

Időpont: 2011. március 26. 20:30

A WWF nemzetközi természetvédelmi szervezet 2011-ben a gazdasági élet szereplőit, a kormányokat, és minden magánembert arra kér, hogy március 26-án este fél 9-től egy órára kapcsolják le a világitást. A Föld Órája akció azonban csak a kezdet, ezért a szervezők arra is kéri a résztvevőket, hogy tegyenek egész évre szóló fogadalmat, legyen az bármilyen apróság, amivel hozzájárulnak a bolygónk jövőjének megőrzéséhez.

Az akció [magyar nyelvű oldala](#) kedden újra elindult, és itt jelentkezhetnek a csatlakozók. A korábbi évekhez képest újdonság, hogy a WWF nem csak a regisztrációkat várja, hanem klímafogadalmakat is. Nemcsak a magánemberek, hanem a vállalatok, intézmények is kiírhatják a weboldalra, hogy mit tesznek a Föld jövőjéért. A vállalatok társadalmilag felelős gazdasági szereplőként feltűntethetik, hogy mekkora szén-dioxid kibocsátás csökkentést vállalnak a következő években globálisan és Magyarországon.

A 2010-es Föld Órája a történelem eddigi legnagyobb önkéntes akciója volt, amelyben a világ 128 országának 4800 városában 1,3 milliárd ember fejezte ki, hogy fontos számára a Föld jövője. Idén ismét többszáz millióan leszünk majd, akik azzal, hogy egy órára lekapcsoljuk a világitást, eltökéltségünket fejezzük ki bolygónk megóvása mellett.

Forrás: <http://wwf.hu/hirek/aktual/1/fold-oraja-megkezdodott-a-visszaszamlalas>

Vészes rekordon a kőolaj iránti vágy

Harminc éve nem emelkedett olyan éves ütemben a világgazdaság nyersolajkereslete, mint az elmúlt tizenkét hónapban, és ezt tükrözi az árak megugrása - áll londoni szakelemzők 2011. február 18-i iparági helyzetértékelésében.

„A Barclays Capital, a City egyik legnagyobb befektetési bankcsoportja, amely rendszeres olajpiaci elemzéseket is közöl, a globális olaj- és földgázipar legfőbb termelőinek és fogyasztóinak jövő heti éves londoni szakmai csúcstalálkozója – az International Petroleum (IP) Week - elé időzített legfrissebb áttekintésében kimutatja, hogy a két évvel ezelőtti IP Week idején mért szintet jelenleg több mint 4,5 millió hordóval haladja meg a napi globális nyersolajkereslet.

A ház szerint ez azt jelenti, hogy a világgazdaság napi olajfogyasztása Irak és Kuvait összesített napi kitermelésének megfelelő mennyiséggel nőtt az elmúlt két évben. ... A ház szakelemzőinek kimutatása szerint az OPEC irányadó termékkosarának 100 dollár környékén mozgó jelenlegi hordónkénti átlagára 25 dollárral magasabb a tavalyi, és 60 dollárral magasabb a 2009-es IP Week idején mértéknél.

... A Barclays Capital jelenleg érvényes távlati árelőrejelzése szerint a globális alaptípusnak tekintett Brent nyersolaj hordónkénti átlagára a tavalyi 80,3 dollár után az idén 91,0 dollár, jövőre 105 dollár, 2015-ben 135 dollár lesz. „

Forrás: http://index.hu/gazdasag/vilag/2011/02/18/veszes_rekordon_a_koolaj_iranti_vagy/

Autó-bőjt Ausztriában

A hamvazószerdától, (vagyis március 9-től) nagyszombatig (vagyis április 23-ig) tartó bőjti időszakot a személygépjárművektől való tartózkodásra is kiterjesztették Ausztriában.

Az osztrák katolikus és evangélikus egyház már tavaly is meghirdette az autó-bőjtöt, akkor ötezren jelezték részvételüket az akció [honlapján](#), ahol videókat is meg lehet tekinteni a csatlakozók eredményeiről. Nem muszáj a csatlakozóknak teljesen lemondani az autózásról, már az önkorlátozás is számít.

Forrás: http://index.hu/bulvar/2011/03/09/a_jambor_osztrak_matol_nem_ad_gazt/

A világ legélhetőbb és csúcs-szmozog városai

Melyik a legélhetőbb város? Az Economist Intelligence Unit (EIU) felmérése szerint ötödik éve a kanadai Vancouver vezet a legélhetőbb városokat tartalmazó világrangsor.

A Kanada nyugati partján, az Egyesült Államok közelében fekvő 578 ezres - elővárosokkal együtt 2,1 milliós - város 2007 óta minden évben a lista élén végez. A rangsort több mint 30 tényező - egyebek közt a biztonság, az egészségügy, a környezet, az oktatás és az infrastruktúra - értékelésével, majd ezek súlyozásával állítják össze a londoni székhelyű Economist-csoporthoz tartozó kutató- és tanácsadó cég szakemberei. A dobogós helyeket Vancouver után Melbourne és Bécs szerezte meg.

Az 1-es osztályzat "elviselhetetlen", a 100-as "ideális" életkörülményeket jelöl. A 80 pontnál jobb osztályzatú városokban az EIU szerint alig jelentkeznek "életszínvonalbeli kihívások", az 50 alatti pontszámok ugyanakkor "a legtöbb vonatkozásban igencsak szűkös" életfeltételeket jeleznek.

A ház az általa alkalmazott kritériumok alapján **a kelet-európai térségben Budapestet találta a leginkább élhetőnek; a magyar főváros a 140-es listán - 88,2 ponttal - az 55. helyre került**, ugyanoda, ahol az előző, tavaly júniusban közölt listán is volt.

Forrás és további információk: greenfo.hu és metropol.hu

Kert a szupermarket tetején is!

Észak-London egyik szupermarketjének tetején a „Food from the Sky” (Étel az Égből) nevű civil szervezet ültetett kertet a permakultúra és a fenntartható kertészkedés elveire alapozva. A kertet tavaly kezdték el kialakítani, amikor is egy daru segítségével 10 tonna komposztot és 300 ládát tettek a tetőre. Ma önkéntesek segítségével annyi zöldséget termelnek, hogy minden pénteken tudnak árusítani a szupermarketben! Termelnek többek közt burgonyát, zöldborsót, brokkolit és káposztát, de van eper, málna, sőt virágok is! Ami péntekenként megmarad, a kert komposztálójába kerül, majd később a kert földjét gazdagítja.

A körülmények ideálisak: a szupermarket elszökő hője alulról melegíti a kertet, ahová a leginkább kártevő csigák nem jutnak fel! A galambokat a kert köré felakasztott használt CD-kel űzik el.

Forrás: <http://www.guardian.co.uk/environment/2011/mar/09/supermarket-rooftop-vegetable-garden>

The River Cottage Cookbook – süssünk-főzzünk a saját kertünkől

Szerző: Hugh Fearnley-Whittingstall

Hugh előbb volt séf, mint gazdálkodó, de amióta saját farmot hozott létre, hogy „igazi” alapanyagokból főzhessen, jóval több lett, mint gazdálkodó séf: kampányol a kistermelőkért, a helyi élelmiszerekért, a fenntartható gazdálkodásért, a tengeri halállomány megmentéséért (ld. Kislábnym hírlevél 15. száma).

Első folyóparti farmján legalább annyi időt töltött a konyhában, mint az ágyások között és receptjeiből szakácskönyvet állított össze. A könyv azonban nem csak receptek gyűjteménye, hanem baráti hangvételű, gyakorlati tudnivalókat kínáló útmutató is azoknak, akik maguknak szeretnék megtermelni a gyümölcsöt-zöldséget-húst, akik az erdőben is szétréznek néha élelemszerzés céljából, és azoknak is, akik felelősen szeretnének válogatni a termékek között a boltban. A könyv kicsit túlzásnak tűnhet a maga 450 oldalával, de annak, akit igazán érdekel a valódi, gumicsizmás vidéki élet, nem lesz hosszú ☺

Forrás és könyvrendelés: <https://www.rivercottage.net/>

Gaia halványuló arca

Szerző: James Lovelock
Akadémiai Kiadó, 2010

James Lovelock az 1960-as évek elején részt vett a marsi életet vizsgáló NASA-programban. Ekkor fogalmazta meg az ún. Gaia-elméletet vagy Gaia-hipotézist (Gaia a Földet megtestesítő istennő a görög mitológiában), amely szerint a földi élő és élettelen világ egyetlen önszabályozó rendszert alkot. Szenvedélyes hangon, esszéisztikus stílusban megírt, számos meghökkentő elgondolást tartalmazó könyvei világszerte jelentős visszhangot váltottak ki. Művei, amelyekben többek között szembeszáll a közvéleményt és a politikai szférát jelentős mértékben meghatározó zöld gondolat több alaptételével, nem csupán a szakembereknek íródtak, hanem a legszélesebb közvéleményt kívánják meggyőzni.

A jelen kötet mintegy összegzését jelenti eddigi munkásságának, a Gaia-elmélet tömör összefoglalását nyújtva.

Forrás: <http://tudatosvasarlar.hu/konyv/gaia-halvanyulo-arca>

Éghajlatváltozás a világban és Magyarországon

Szerző: Takács-Sánta András (szerk.)
Alinea Kiadó és Védegylet, 2005

Éghajlati katasztrófába sodorjuk önmagunkat? Egy idő után jégkorszakba torkollik a globális felmelegedés? Pusztító viharok és súlyos aszályok várnak ránk Magyarországon? Mennyire hatékonyak az éghajlatváltozás mérséklésére tett erőfeszítéseink?

A kötet tartalmazza a klímaváltozás témájában világszerte a leghitelesebb forrásnak számító Éghajlat-változási Kormányközi Testület (IPCC) jelentésének összefoglalóját. Ezt követik a téma jeles hazai szakértőinek - részben a Magyarországon várható változásokat tárgyaló - írásai.

Forrás: <http://tudatosvasarlar.hu/konyv/eghajlatvaltozas-vilagban-es-magyarorszagon>

Közösségi Önsegítő Rendszerek

Szerzők: Andacs N., Istvánffy, A., Wheatley, T., Thurzó, Zs., Vida V.
Védegylet, 2009

Közösségi Önsegítő Rendszerek címmel jelentetett meg egy 16 oldalas kis füzetet a Védegylet. A kiadvány néhány kisközösségi életmód-alternatívát villant föl.

Ízelítő a tartalomból:

- Hogy működnek a cserekörök és a szívességbankok?
- Mikro-hitel és közösségi építkezés a legrászorultabbaknak
- Energiabrigádok, avagy a "csinál-d-magad-szigetelés"
- Építkezés kalákában
- Vásároljunk közvetlenül a termelőktől!

Forrás: <http://tudatosvasarlar.hu/konyv/kozossegi-onsegito-rendszerek>

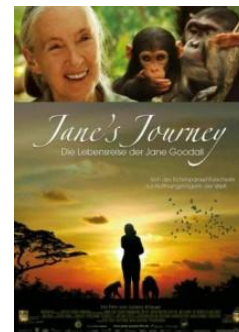

Jane's journey (Jane utazásai)

Jane Goodall 20 évvel ezelőtt a karrierjét és magánéletét feladta, hogy minden energiáját a bolygónk megmentésének szentelje. Azóta minden évben 300 napot tölt utazással, hogy tapasztalatait megossza másokkal, és reményt adjon a következő nemzedéknek. A ma 75 éves hölgy odaadó munkájáért számtalan díjat és kitüntetést kapott. Ebben a filmben elkísérhetjük őt a kontinenseken átívelő utazásain, és múltjába is betekintést nyerhetünk, az Angliában töltött gyermekkorától a Tanganyika-tó partján található Gombe Nemzeti Parkig, amely Jane második otthona, és ahová azóta is minden évben visszatér.

A Jane Goodall utazásait és töretlen tenni akarását megörökítő film, a Jane's journey 2011-ben elnyerte a "zöld" filmek Oscar díját, a "The International Green Film Award"-ot, amelyet a Cinema for Peace Foundation ad át minden évben a legkiemelkedőbb alkotásokért.

Forrás: http://www.janegoodall.hu/20110222_janes_journey_zold_oscar_dij/
<http://www.imdb.com/title/tt1326283/plotsummary>

Home (Otthonunk)

„Földünk a magasból” című könyvének sikerét követően Yann Arthus-Bertrand újabb képkölteményt készített bolygónkról és annak törékeny egyensúlyáról. Miközben a világ több mint 50 országába kalauzol el a gyönyörű, levegőből készült felvételek segítségével, az Otthonunk csodákkal, meglepetésekkel, kérdésekkel és aggodalommal teli mondanivalója egyszerre tanítja és ösztönzi cselekvésre nézőjét.

Forrás: <http://www.imdb.com/title/tt1014762/>
http://port.hu/otthonunk_home/pls/fi/films.film_page?i_film_id=102828&i_city_id=3372&i_coun_ty_id=-1&i_topic_id=0

River Cottage sorozat

A jelenleg a Spektrum tévén futó River Cottage című sorozat egyre nagyobb népszerűségnek örvend. A sorozat főhőse, az angol Hugh Fearnley-Whittingstall, aki valamikor 1997 tájékán úgy dönt, hogy elköltözik Londonból és átadja magát a vidéki élet örömeinek. Bérel magának egy házikót (cottage) valamely angol arisztokrata birtokának egyik félreeső szegletében. Elkezd gazdálkodni, és az egyik fő alapelveként megfélemlően a megtermeltekhez hozzáadja a tőle tellő legnagyobb értéket: fűz belőlük valami finomat. A készterméket aztán valamelyik környékbeli piacon vagy fesztiválon próbálja meg eladni.

Hugh céljai közé tartozik, hogy saját magának képes legyen megtermelni az idénynek megfelelő élelmiszert, lehetőleg bio módszerekkel, és a háztáji állataival is a lehető legjobban bánjon.

Forrás: <http://www.zoldmate.hu/2010/06/23/river-cottage-es-hugh-a-videki-hos/>

Kisfilmek a Fownhope-i klíma-klubról

Fownhope egy ezer lelket számláló falu Herefordshire-ben, dél-nyugat Angliában. A helyi klíma-klub, azaz ottani nevén Karbon Kibocsátást Korlátozó Akciócsoport (*Carbon Rationing Action Group* vagy *CRAG*) 2007 végén alakult a karbon-lábnymukat csökkenteni kívánó lakosokból. A klubtagok havonta találkoznak az egyik helyi *pub*-ban, segítik egymást a lábnym-csökkentésben, megosztják a karbonszegény életmóddal kapcsolatos tudást, és a tágabb közösség tudatformálásában is aktívan részt vesznek.

A Fownhope CRAG, a gödöllői klíma-klub testvérklubja, számos érdekes programmal igyekszik felhívni az emberek figyelmét a lokális kezdeményezések fontosságára a globális klímaváltozás elleni küzdelemben. Aki kíváncsi a klubtagok rendkívül sokrétű és eltökélt munkájára, az megnézheti az interneten a klubról szóló rövidfilmeket a <http://www.youtube.com/watch?v=LRKpTduV91Q> és <http://vimeo.com/16432704> oldalakon.

Forrás: <http://klimaklub.greendependent.org/hu/barataink/testverklub.html>

Fownhope CRAG

Mike S3334 13 videó Feliratkozás

Vállalom, hogy kevesebb fűtőanyagot használok és ennek érdekében jobban felöltözök.

Lakcímke-kalkulátor

<http://www.lakcimke.hu/kalkulator>

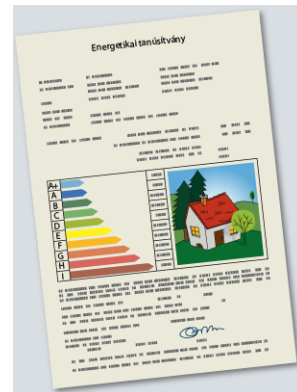
Az otthonaink energiahatékonyságát minősítő energiatanúsítvány, azaz Lakcímke honlapján új szolgáltatás várja a felhasználókat: egy online kalkulátor segítségével megtudhatjuk, mennyit fogyaszt és ennek megfelelően milyen energetikai kategóriába tartozik a lakásunk.

Megtudhatjuk:

- Mennyivel jobb, vagy gyengébb otthonunk energiafogyasztása, mint egy átlagos magyar lakóépületé?
- Mik a ház gyenge pontjai?
- Mennyire hatékony vagy pazarló a tesztelt épület?

A kalkulátor teljes lakóépületek (családi házak, teljes társasházak) előzetes besorolására alkalmas, társasházak egyedi lakásainál a számítás jelentősen eltérhet.

Az online kalkulátor csak az előzetes tájékozódást, az épület besorolásának nagyságrendi becslését szolgálja, semmilyen esetben nem helyettesíti a hivatalos energiatanúsítványt, és nem válthatja ki a tanúsító szakértői

Energy Neighbourhoods 2

<http://www.energyneighbourhoods.eu>

Az Európai Unió által támogatott Energy Neighbourhoods projekt a közösségek közötti együttműködést igyekszik megvalósítani, támogató szervezetek bevonásával. A projekt az "energy challenge" koncepció keretén belül versenyt hirdet a háztartások, a közösségek és az egyes országok között. A legjobban szereplő, legtöbb energiát megspórolt közösségek jutalmat is kapnak.

A projekt fő célja, hogy megmutassa, milyen szignifikáns eredmények érhetők el mind az energia-, mind pénzmegtakarítás terén már egyszerű, viselkedésszerű változásokkal is. A kibocsátáscsökkentés elérésén kívül a projekt célul tűzte ki a közösségek és az őket támogató szervezetek közötti kommunikáció fejlesztését is, helyi vitafórumok szervezésével. Ezekon mindenkinek lehetőséget biztosítanak a klímaváltozással kapcsolatos nyitott és érdekes beszélgetéseken való részvételre.

A projekt során szerzett tapasztalatokat és az eredményeket egész Európában közzéteszik, ezzel segítve a fenntarthatóbb jövő irányába mutató törekvéseket.

A honlapról megtudhatjuk, hogyan zajlott a projekt első szakasza és számos energiatakarékossági ötletet is találhatunk. A projektben résztvevő partnerek tapasztalatait és a projekt eredményeit egy letölthető [brosúra](#) foglalja össze.

A projekt második szakasza 2011. első felében indul és ezúttal hazánk is részt vesz a közösségek energiatakarékossági versengésében. A magyarországi projektet a GreenDependent Egyesület vezeti, a projekttel kapcsolatos információk elérhetőek lesznek a <http://www.greendependent.org> honlapon.

Helyben Vedd Meg

<http://helybenveddmeg.hu/>

Kampány a helyi, környezetbarát vásárlásért Zuglóban

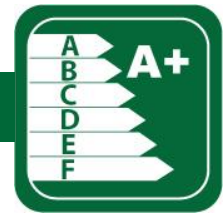
Miért autózol messzire friss zöldségért, egy csokor virágért vagy egy tollbetétért? Helyben Vedd Meg!

A Magyar Kerékpárosklub az Active Access nemzetközi projekt keretében 2010 szeptemberében kampányt indított, mely a környezetbarát fogyasztói magatartást, főként a kerékpáros és gyalogos vásárlást kívánja ösztönözni. Miért? Számtalan kutatás bizonyítja ugyanis, hogy a rendszeresen autóval, nagy bevásárlóközpontokban történő vásárlások nem csak a vásárlóknak kerülnek többre, hanem tönkreteszik a lokális kereskedelmet és szolgáltatóipart, valamint indokolatlanul nagy terhet jelentenek a környezetnek is. A helyben vásárlással időt és pénzt spórolhatunk meg, hiszen a szállítással együtt járó költségek lecsökkennek, nem beszélve az autós bevásárlások során keletkező környezeti terhelésről.

HELYBEN
VEDD MEG

A kampány során a helyi kereskedők és a helyi lakosok bevonásával felméri a vásárlói igényeket, feltérképezik a helyi kereskedelmi hálózatokat, és különböző ösztönző akciókat szerveznek. A helybenveddmeg.hu honlap és további tájékoztató anyagok segítségével azt kívánják elérni, hogy a lakosok ismerjék meg a lakóhelyük kínálatát, a kereskedők pedig a lakók igényeit, amelyekhez alkalmazkodva alakíthatják kínálatukat, hogy még többen választhassák a helyi, környezetbarát vásárlást. A zuglói eredményeket felhasználva 2011 tavaszán szeretnénk a város több pontján is elindítani a Helyben Vedd Meg! kampányt.

Komposztálható cipő zabból

Az **OAT Shoes**, azaz *Zabcipő* nevet viselő cég olyan vásárlóknak készít lábbeliket, akik szeretnek fenntarthatóan öltözködni és komposztálni is.

A zabcipők teljes mértékben lebomló anyagokból készülnek, azaz ha véletlen tönkremennének, be lehet tenni őket a komposztba vagy egyszerűen eláshatjuk őket a kertben, ahol lassan lebomlanak. Ha rendszeresen öntözzük a cipő nyugvóhelyét, hamarosan virágok pompáznak a régi csukák felett..

A cipők nem csak komposztálhatóak, de jól is néznek ki - nemrég megkapták a Zöld Divat Díj ezüstérmét az Amszterdami Nemzetközi Divathétén.

Forrás és további információ: <http://www.treehugger.com> és <http://www.oatshoes.com/>

Kép: Marielle van Leewe

Hordozható, kézi generátor a szabadba vagy áramszünet idejére

A hordozható áramtermelővel bárhol és bármikor, a környezet szennyezése nélkül lehet feltölteni az elektromos kűtyük akkumulátorait. Jól jön piknik esetén a szabadban, vagy áramszünet idején a sötét lakásban.

A Cyclus-nak keresztelt fejlesztés Satoshi Yanagisawa munkája. Műszaki szemmel egy egyszerű, rugó által vezérelt áramtermelő eszköz, mely megpörgetve 30 perc beszélgetési időt képes biztosítani egy telefon számára.

A tervező szerint az eszköz olyan egyszerű, mint amilyennek tűnik, mégis a meghajtott egyenáramú motor nagyjából 6,6 V feszültségen 3 W elektromosságot állít elő. Ezen kívül a készülék a zöld technológia követelményeit is kielégíti, hiszen az nulla kibocsátással jár.

Forrás és további információ: <http://ingatlanmenedzser.hu/image.aspx?id=f3fd1673-7375-469d-a7e1-0a21665f8e86&view=502415cc-3fa5-4873-acd2-59ffd8e4cdf7>

Törlőruhák és felmosóeszközök megújuló erőforrásokból, újrahasznosított anyagokból

A Vileda Naturals termékcsalád környezetbarát, biológiailag lebomló vagy újrahasznosított anyagokból készült. Háztartási törölkendő, konyhai törölkendő és szivacskenő is kapható.

A képen látható szivacskenő alapanyaga természetes cellulóz, kiváló nedvszívóképességgel. Több, mint 10-szer annyi nedvességet képes felszívni, mint a saját súlya. Mosógépben 60 °C-on mosható.

Forrás és további információ: <http://www.viledalap.hu>, <http://www.vileda.com.au/naturals/>

Áramtermelő bicikli

A Kislábnym hírlevél előző számában írtunk egy guatemalai civil szervezetről, akik kerékpárokkal hajtott gépeket készítenek.

Ha valaki kedvet kapott a bicikligépek, pedálos áramfejlesztők kipróbálásához, annak ajánljuk a <http://pedalpowergenerator.com> oldalt! Egyrészt azért, mert lehet böngészni a különböző teljesítményű generátorok között (árak: 560\$-tól 2000 \$-ig), másrészt azért, mert csináld-magad videókat is találhatunk az alábbi linken, azaz nekiláthatunk a saját "áramtermelő állomásunk" megépítésének:

<http://pedalpowergenerator.com/buy-bicycle-generator-assembled-pm-motor-pedal-power.htm>

A NOE Régióközpontjai, a régiós titkárok elérhetőségei

Régió	Régiós titkár	E-mail
Felső-Duna (Győr)	Horváth Hajnalka Tel.: 70/776-0011	horhajni@gmail.com
Balaton (Lesencetomaj)	Molnárné Budai Angelika Tel.: 70/614-4978	angelika.budai@gmail.com
Al-Duna (Pécs)	Várdainé Kiss Krisztina Tel.: 70/332-3514	vardaikr@t-online.hu
Észak-Magyarország (Fót, Eger)	Bertalan Zoltánné, Angéla Tel.: 70/339-2955	bertalan.z@fibermail.hu
Közép-Magyarország (Monor)	Szönyiné Gábor Mária Tel.: 70/934-3339 Vítálsiné Malik Judit Tel.: 70/934-3340	szonyis@monornet.hu juveno@citromail.hu
Felső-Tisza (Püspökladány)	Szilágyiné Kerekes Margit Tel.: 70/776-0877	sznkmmar@gmail.com
Dél-Alföld (Orosháza)	Benedek Szilvia Tel.: 70/332-3509	bszilvi0502@freemail.hu

Szerkesztő: Antal Orsolya és Vadovics Edina
Közreműködött: Baranyi Gabriella és Vadovics Kristóf
Design: Iconica Bt.
Szerkesztőség: GreenDependent Egyesület
2100 Gödöllő, Éva u. 4.

Tel.: 06-28-415-691
E-mail: info@greendependent.org
Honlap: www.greendependent.org
Nagycsalád – kis lábnyom program: www.kislabnyom.hu
Az első két havi szám kivételével megjelenik minden második héten.